

(๒๒)

คำสั่งศาลรัฐธรรมนูญ

ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์

ศาลรัฐธรรมนูญ

คำสั่งที่ ๓๖/๒๕๕๒

เรื่องพิจารณาที่ ต.๑๘/๒๕๕๒

วันที่ ๗ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๕๒

เรื่อง นายอภิศักดิ์ อารีกุล (ผู้ร้อง) ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๑๒ กรณีพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. ๒๕๔๐ มาตรา ๓๕/๑ วรรคสอง ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๓๕ วรรคท้าย หรือไม่

ข้อเท็จจริงตามคำร้องสรุปได้ว่า นายอภิศักดิ์ อารีกุล (ผู้ร้อง) มีหนังสือลงวันที่ ๓๑ สิงหาคม ๒๕๕๒ ยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญว่า ผู้ร้องในฐานะปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดสตูล เห็นว่า พระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. ๒๕๔๐ มาตรา ๓๕/๑ วรรคสอง ขัดหรือแย้งต่อ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๓๕ วรรคท้าย สรุปความเห็นได้ว่า ผู้ร้องได้เคยยื่นคำร้องขอให้สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินพิจารณาว่า การมอบหมายให้รองนายก องค์การบริหารส่วนจังหวัดที่นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดแต่งตั้งไว้ก่อนที่ศาลอุทธรณ์รับคำร้อง ของคณะกรรมการการเลือกตั้งตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๓๕ วรรคท้าย สามารถรักษาราชการแทนนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดได้ หรือไม่ ซึ่งสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินได้ตอบข้อหาหรือว่า เมื่อกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น เห็นว่าเรื่องการมอบหมายให้รองนายกเทศมนตรีเมืองบางกรวยที่นายกเทศมนตรีเมืองบางกรวยได้ แต่งตั้งไว้ก่อนศาลอุทธรณ์ภาค ๑ รับคำร้อง สามารถรักษาราชการแทนนายกเทศมนตรีเมืองบางกรวย ตามนัยมาตรา ๔๘ วิสติ วรรคสอง ของพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๑๑) พ.ศ. ๒๕๔๓ เป็นเพียงความเห็นของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น มิได้มีสภาพบังคับดังเช่นกฎหมาย และ ความเห็นดังกล่าวผู้ตรวจการแผ่นดินเคยมีคำวินิจฉัยแล้ว ในคราวพิจารณาเรื่องเรียนที่ ๘๖๕/๒๕๕๑

ความโดยสรุปว่าเป็นการออกคำสั่งที่กระทำโดยผู้มีอำนาจในการออกคำสั่ง ก็ไม่ส่งผลกระทบต่อคำสั่งดังกล่าวหรือมีผลให้คำสั่งทางปกครองดังกล่าวนั้นเสียไปแต่ประการใดตามนัยของมาตรา ๑๕ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๕ แต่ความในมาตรา ๒๓๕ วรรคสอง ประกอบวรรคสี่ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ เป็นบทบัญญัติเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการการเลือกตั้ง ซึ่งหากวินิจฉัยให้มีการเลือกตั้งใหม่หรือเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นภายหลังจากที่มีการประกาศผลการเลือกตั้งแล้ว ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งยื่นคำร้องดังกล่าวต่อศาลอุทธรณ์เพื่อดำเนินการ และในระหว่างนั้น สมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นผู้นั้นจะปฏิบัติหน้าที่ต่อไปไม่ได้จนกว่าศาลอุทธรณ์จะมีคำสั่งยังไม่อาจแปลความได้ว่าเป็นการทำให้สมาชิกภาพของสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นผู้นั้นต้องสิ้นสุดลงในทันทีจึงยังไม่มีปัญหาความชอบด้วยรัฐธรรมนูญ

ผู้ร้องยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญว่าตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๓๕ วรรคท้าย ที่บัญญัติให้ผู้บริหารส่วนท้องถิ่นที่ศาลอุทธรณ์รับคำร้องของคณะกรรมการการเลือกตั้งไว้พิจารณาจะปฏิบัติหน้าที่ต่อไปไม่ได้ ไม่น่าจะเป็นกรณีที่สามารถรักษาราชการแทนได้เช่นเดียวกับกรณีการรักษาราชการแทนตามมาตรา ๓๕/๑ วรรคสองกรณีนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ เนื่องจากตำแหน่งรองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดมีขึ้นตามมาตรา ๓๕/๓ วรรคแรกแห่งพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. ๒๕๔๐ กล่าวคือ นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดอาจแต่งตั้งรองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด ซึ่งมีใช้สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดเป็นผู้ช่วยเหลือในการบริหารราชการขององค์การบริหารส่วนจังหวัด ตามที่นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดมอบหมาย กรณีตามมาตรา ๓๕/๓ ดังกล่าว ตำแหน่งรองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดจึงเป็นตำแหน่งที่มีหรือไม่มีก็ได้เพราะทำหน้าที่เพียงผู้ช่วยเหลือและเป็นตำแหน่งที่ไม่ได้มาจากการเลือกตั้งของประชาชน อีกทั้งต้องปฏิบัติหน้าที่แทนตามนโยบายที่นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดวางกรอบไว้ ดังนั้น ในกรณีที่นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดปฏิบัติหน้าที่ต่อไปไม่ได้ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๓๕ วรรคท้าย ซึ่งเป็นกรณีที่ถูกต้องคณะกรรมการการเลือกตั้งชี้ว่าควรถูกเพิกถอนสิทธิ หรือให้จัดให้มีการเลือกตั้งใหม่แล้วจะให้ผู้ของตนเองแต่งตั้งให้ช่วยเหลือในการปฏิบัติงานรักษาราชการแทนต่อไป อาจทำให้ไม่เป็นไปตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๓๕ วรรคท้าย ผู้ร้องจึงเห็นว่าพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. ๒๕๔๐ มาตรา ๓๕/๑ วรรคสอง

- ๓ -

น่าจะขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๓๕ วรรคท้ายหรือไม่

ประเด็นที่ศาลรัฐธรรมนูญต้องพิจารณาเบื้องต้นมีว่า คำร้องของผู้ร้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๑๒ ที่ศาลรัฐธรรมนูญจะรับไว้พิจารณาวินิจฉัยหรือไม่

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๑๒ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “บุคคลซึ่งถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญนี้รับรองไว้มีสิทธิยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อมีคำวินิจฉัยว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญได้” และวรรคสอง บัญญัติว่า “การใช้สิทธิตามวรรคหนึ่งต้องเป็นกรณีที่ไม้อาจใช้สิทธิโดยวิธีการอื่นได้แล้ว ทั้งนี้ ตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ” และข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาและการทำคำวินิจฉัย ข้อ ๒๑ วรรคหนึ่ง กำหนดว่า “บุคคลซึ่งถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญรับรองไว้มีสิทธิยื่นคำร้องต่อศาลเพื่อมีคำวินิจฉัยว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญได้” และวรรคสอง กำหนดว่า “การใช้สิทธิตามวรรคหนึ่งต้องเป็นกรณีที่ไม้อาจใช้สิทธิโดยวิธีการอื่นได้แล้ว ทั้งนี้ ตามมาตรา ๒๑๑ มาตรา ๒๔๕ (๑) และมาตรา ๒๕๗ วรรคหนึ่ง (๒) ของรัฐธรรมนูญ”

ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๑๒ แล้ว เห็นว่า ผู้ที่จะยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายดังกล่าวข้างต้น ต้องประกอบด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการตามที่กฎหมายกำหนดไว้ ดังนี้

(๑) ต้องเป็นบุคคลซึ่งถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญนี้รับรองไว้อันสืบเนื่องมาจากบทบัญญัติแห่งกฎหมาย

(๒) บุคคลนั้นต้องยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อมีคำวินิจฉัยว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายนั้นขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ และ

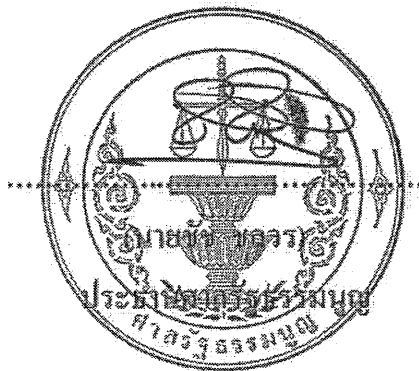
(๓) ต้องเป็นกรณีที่บุคคลนั้นไม้อาจใช้สิทธิโดยวิธีการอื่นได้แล้ว

พิจารณาประเด็นตามคำร้องที่ว่าผู้ร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยในกรณีที่นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดปฏิบัติหน้าที่ต่อไปไม่ได้ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๓๕ วรรคท้าย กรณีที่ถูกคณะกรรมการการเลือกตั้งชี้ว่าควรถูกเพิกถอนสิทธิ หรือให้จัดให้มีการเลือกตั้งใหม่แล้วจะให้ผู้ที่ตนเองแต่งตั้งให้ช่วยเหลือในการปฏิบัติงานรักษาราชการแทนต่อไป อาจทำให้ไม่เป็นไปตาม

เจตนาของรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๓๕ วรรคท้าย ผู้ร้องจึงเห็นว่าพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. ๒๕๔๐ มาตรา ๓๕/๑ วรรคสอง น่าจะขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๓๕ วรรคท้าย นั้น เห็นว่า รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๑๒ บัญญัติว่า บุคคลที่จะยื่นฟ้องคดีต่อศาลรัฐธรรมนูญได้นั้น จะต้องเป็นบุคคลซึ่งถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพอันสืบเนื่องมาจากบทบัญญัติแห่งกฎหมายโดยตรงและเป็นผลกระทบที่เกิดขึ้นแล้ว แต่กรณีของผู้ร้องเป็นการยื่นคำร้องเพื่อขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๓๕ วรรคท้าย ซึ่งเป็นการขอความเห็นของศาลรัฐธรรมนูญในการตีความเจตนาของบทบัญญัติดังกล่าวเพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติราชการเท่านั้น ผู้ร้องยังมีผู้ที่ไม่ได้รับผลกระทบโดยตรงจากการใช้บังคับตามพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. ๒๕๔๐ มาตรา ๓๕/๑ วรรคสอง ดังนั้นพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. ๒๕๔๐ มาตรา ๓๕/๑ จึงมิใช่บทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ละเมิดสิทธิและเสรีภาพของผู้ร้องโดยตรงและมีได้เป็นผลกระทบที่เกิดขึ้นแล้ว จึงถือไม่ได้ว่าผู้ร้องเป็นบุคคลซึ่งถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญได้รับรองไว้เนื่องจากบทบัญญัติแห่งกฎหมายดังกล่าว คำร้องของผู้ร้องในประเด็นดังกล่าวนี้จึงไม่ต้องด้วยหลักเกณฑ์ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๑๒ ประกอบข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาและการทำคำวินิจฉัย พ.ศ. ๒๕๕๐ ข้อ ๒๑

อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ศาลรัฐธรรมนูญจึงมีคำสั่งไม่รับคำร้องไว้พิจารณาวินิจฉัย

(คำสั่งที่ ๑๖/๒๕๕๒)

อน ออม

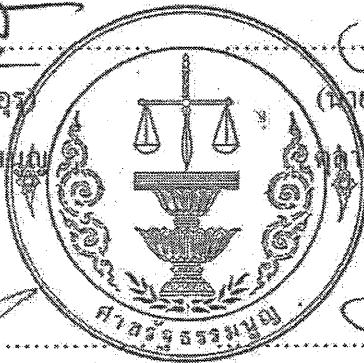
(นายเจริญ ภัทธีรนาถกุล)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

[Signature]

(นายจรูญ อินทจาร)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

[Signature]

(นายเฉลิมพล เอกอุรุ)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

[Signature]

(นายบุรีรักษ์ มาประณีต)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

[Signature]

(นายบุญส่ง กุลบุปผา)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

[Signature]

(นายสันต์ สร้อยพิสุทธิ์)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

[Signature]

(นายสุพจน์ ไข่มุกด์)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

[Signature]

(นายอุดมศักดิ์ นิตยมนตรี)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ